

Anton
Ocvirk

Veseli bumerang ali lažno strokovnjaštvo v precepu

Tako torej, moj nasprotnik se je vdal in zaluša sprednjo bojno črto, od koder me je predlanskim in lani več mesecev obmetaval z izstrelki vseh vrst, napolnjenimi s samimi slepimi in dimnimi naboji, da bi me prestrašil in ugnal; poslavlja se in se potuljeno umika v ozadje. Prav, naj stori, kakor se mu zdi primerno in pametno. A ob tem velja vendarle pripomniti, da tudi to počenja hudo po svoje, predvsem pre-

tirano čustveno, kar pretresljivo užaljeno, kakor da bi se mu bila zgodila kdove kakšna v nebo vpijoča krivica, da odhaja s prizorišča tako rekoč po nedolžnem, kljub temu da je sam zanetil prepir in uprizoril pred nami sila smešno burko, ki ji po vsej logiki dramatičnega dogajanja v njej pritiče oznaka: veseli bumerang. Toda tudi to njegovo cmerikavo sklicevanje na resnico in pravico je konec koncev samo videz, pretveza, da bi stvari prikazal po svoje, ko še vedno preži na prikladen trenutek, da se požene kvišku in udari, seveda še vedno s pristranskimi nagibi v srcu, le da se po slej ne namerava več bojevati odkrito iz obraza v obraz, marveč misli braniti svoje zadnje postojanke, ki jih menda še ima, iz skritih okopov neke v zaledju, čeprav bi moral vedeti, da so že zdavnaj izgubljene. Res prebrisano, ni kaj reči, ko pa je prosojno jasno, kaj se mu plete po glavi in kaj hoče s tem doseči. Spremenil je taktiko, svoje čudi ni mogel predrugačiti. Kako naj bi od njega pričakovali kaj takega, ko vendar poznamo njegove namene, se pravi poslednji cilj njegovih quasi strokovnjaških ekspertiz, ki nam jih ponuja v branje v »Prostoru in času«, in vemo, da ne more iz svoje kože, naj bi še tako rad. Ta mu je v vseh pogledih ukrojena po njegovi meri. Ne svetuje mu, kakor bi mu zdrava pamet in razsodnost, če bi ju poslušal, naj bo bolj previden, kadar napada, tudi bolj opremljen z dejstvi, kadar dokazuje, marveč mu naroča docela nekaj drugega, da mora biti bolj spreten, kadar sili na nevarno področje, recimo raje, bolj premeten, potem se mu ni treba bati, da bi se mu zgodilo kaj nepredvidenega, četudi izziva po nemarnem, nič usodnega, kar bi ga dokončno pokopalo.

Barvanje stvari po svoje ni čednost, a tudi ne zločin, le kako neki. Če je kakor sprenevedavost v primerno stopnjevani podobi po katoliški moraliki morda greh, je po jezuitski kazuistiki v danem trenutku edini izhod iz zagate. Vendar je po naši sodbi slej ko prej slabost ali pomanjkljivost v ravnanju, včasih bolno nagnjenje, pristna duševna napaka, ki se lahko spotoma razvije v pretirano strast in zablodo, tudi v premissljen raziskovalni postopek s hudo kvarnimi posledicami, ki se jih obvarujemo le tedaj, če zlo o pravem

času odkrijemo, ga zatremo v kali ali ustavimo v zaletu. A kaj zato, ko se zdi takšno početje našemu kritiku nadvse prikladno obrambno sredstvo, pravcati blagoslov za lažno strokovnjaštvo, ker mu omogoča, da lahko dokazuje svoj prav ne glede na dejstva, kakršna so v resnici, saj jih lahko po mili volji sam spreminja, kakor se mu hoče, celo izkrivlja in maliči. Toda navedeni pojav ni izjemen. Obenj bi kazalo predstaviti še mnoge druge, predvsem tiste, ki izpričujejo sorodne težnje. Da pa ne bi iskali daleč naokoli, je najbolj pametno, da navedemo tiste, ki nam planejo takoj v oči, ne da bi posebno izbirali, na primer dvoumno namigovanje na vse mogoče, besedičenje v prazno z ironičnimi podtoni in ciničnimi ostmi, slepomišenje z oznakami in opredelitvami, poučljivo modrovanje s podtikanji in prenaredbami vseh vrst in odtenkov, pretiravanje v to ali drugo smer, natolcevanje, zbadanje, podcenjevanje tujih dognanj, združeno s samovšečnim samoveličjem, in kar je še takih poslastkov. Človek je nepopolno bitje, kako naj potem-takem vemo, bi se kdo vprašal, kje so pri njem meje med zavestnim in nezavestnim, dobrim in slabim, hotenim in nehotnim, naključnim, kje merila in sodila, kakršna koli oporišča za sklepanje? In vendar lahko z gotovostjo takoj doženemo, kdaj se naše besede in dejanja med seboj ujemajo in dopolnjujejo, kdaj križajo in si nasprotujejo. Nič tudi ni kdove kako težko izpričati, kdaj kdo govori odkrito in iz srca, kdaj zvijačno in prisiljeno, s postranskimi nameni. Tudi ne, zakaj se nenadoma zdrzne in potaji, ko bi moral brez pridržkov izreči svojo misel in spoznanje, kdaj iz previdnosti obmolkne in se zapre vase. Celotakšni so med njimi, ki nepričakovano izgube spomin, in to tako dokončno, da je njihova zavest votla, brez kakršnih koli prebliskov iz preteklosti, mrtva. Niti tega ne vedó več, kako se pišejo in kaj se je nekoč z njimi dogajalo. Otrdele okamnine so, ki jih je čas oglodal in hkrati do dna izpraznil. Kako naj bi bilo po tej logiki vse, kar nam tvežejo, res še vredno pozornosti, ko pa je šepavo in izmišljeno, po bistvu zmotno?

Z vsemi temi potegavščinami in umetnijami si je naš avtor skušal pomagati že pri svojih prvih zaletih proti Kosovelovemu *Zbranemu delu* in *Integralom* predlanskim in lani, da bi obe knjigi umazal in razvrednotil, a uporabljal jih je zelo nespretno, prav nebogljen, kratko in malo nepričljivo. Toda kaj zato, ko je imel drugega orožja na pretek, ki naj bi opravilo svoje, kakor si je zmotno mislil. Pri tem se je očitno zanašal na dokazno gradivo, ki ga je zbral, ko je primerjal rokopisne izvornike s tiski, in še na kopico za svoje namene pripravljenih jezikovno-pravopisnih »spodrs-ljajev«, ki jih je zasledil. Mislil je, da bodo njegova odkritja sama povedala svoje, ne da bi jih bilo treba še posebej kakorkoli si bodi utemeljevati. A vse se mu je spridilo in izjalovilo, še celo več, njegovi dokazi so mu drug za drugim obrnili hrbet in po zakonih povratnega delovanja udarili po njem samem, ker so bili lažni, umetno zvarjeni, kar izmišljeni, pravi ponaredki. Razkrinkali so ga in mu onemogočili vse nadaljnje pohode. Tako je bilo takrat, ko je objavljaj v »Prostoru in času« svojega »Neznanega Kosovela«, vrsto rokopisnih in korespondenčnih dokumentov, in jim iz svojega pristavil še oceno mojih dotedanjih objav, čeprav ni v nobenem pogledu sodila v ta okvir. A izrabil je priložnost, ki se mu je ponujala, in se, skrit za pesnikov hrbet, spopadel s slepili, ki mu jih je pričarala v zavest domišljija.

In ravno to se mu je maščevalo, da zlepa nikoli. Saj pa je bilo tudi sila slabo pretehtano in pripravljeno, polno samih spodrs-ljajev in apriorizmov,

po nepotrebem je zaudarjalo po izrazito osebnih čustvenih razlagah preteklosti — v njej ima naš avtor seveda vseskozi osrednje mesto — in Kosovelove umetnosti, o kateri je tekla beseda. Znanost ni sentimentalna, ne ljubi skrivalcni in ne prividov, zanjo so važna edinole dejstva in dokazi, naj so še tako suhoparni in mrzli, vse drugo se ji zdi sumljiva navlaka brez vrednosti. In kako naj bi se vendar ravnala drugače, če hoče priti do resnice in jo uveljaviti vsem subjektivizmom navkljub? Da pa nam bo razumljivo, kako se je lahko zgodilo, kar se je, in kaj je našega nasprotnika tiralo v takšne skrajnosti, da je izgubil oblast nad samim seboj in s čudno vztrajnostjo gnal svojo nečedno pesem prav tja do brezumja, je treba navesti nekaj načelnih stvari. Res so ga spodbodli osebni razlogi, da je napravil svoj usodni korak — nekaj sem jih že pred meseci omenil v svojem članku o lažnem strokovnjaštvu — a poleg teh so bili na delu tudi drugi, predvsem napačna presoja položaja in avtorjeve načelne »znanstvene« pobude, recimo raje njegovo sila starinsko pojmovanje literarne vede, njenih ciljev in metod. Alfonz Gspan je izšel ves, kolikor ga je, iz že odmrle filološke šole, mestoma dopolnjene z nekaterimi vidiki skrajno dogmatično pojmovanega literarno-zgodovinskega pozitivizma, ki je danes v tej podobi v popolnem razkroju. In kot vsem predstavnikom te smeri pri nas ni besedna umetnina idejno-duhovna in estetsko-oblikovna ustvaritev s svojimi zakoni v sebi, marveč skupek pesnikovih zunanjih življenjskih pripetljajev, ki jih je mogoče izpričati ali vsaj z gotovostjo domnevati, utelésenih v jezikovnem gradivu po pravilih tradicionalne poetike in normativne slovnice. Zato je prepričan, da se ji dá priti do živega in jo z uspehom razložiti, če dosledno upoštevamo kavzalni neksus, ali z drugimi besedami, če spravimo v sklad pesnikove umetniške izpovedi z njegovimi biografskimi podatki in doživetji, ko pa vlada med njimi zakon vzajemne vzročne odvisnosti. Dolžnost in naloga literarnega zgodovinarja je potemtakem, da te zveze ugotovi in jih popiše, in to začevši s pesnikovim rojstvom in rodod, da bi kasneje doumel njegov razvoj v času, v katerem je doraščal, in okolju, ki je nanj delovalo tja do zadnjih razvojnih stopenj. Svobodne, samosvoje individualne umetniške rasti po tej teoriji pri pesniku skorajda ni, ko pa je vse determinirano, pripeto na zunanji svet, na različne sunke od vsepovsod, zveze, odvisnosti in pobude, na gmoto dogodkov, ki ga na vsakem koraku spremljajo in določajo. Vkljenjeni smo, ujeti, zaprti in obsojeni. Nič nas ne more osvoboditi, da bi zadihali iz polnega, ne da bi znova padli v suženjsko odvisnost od vsega, kar nas obdaja. Ker je za našega avtorja značilen ravno takšen dogmatično aprioristični pogled na literarno dogajanje, je povsem nujno, da veruje samo v analitično empirijo in da se vnema za vsakovrstno anekdotično dokumentacijo pesniških tvorb, naj je še tako slabokrvna in dvomljive vrednosti. V njej išče tudi vse drugo, čeprav ni poti iz teh ožin ne v višja območja ne v globino, še posebno ne v svet estetskih vrednot in spoznav. Ker nič ne ve o umetniškem ustvarjanju ne o notranjih plasteh pesniških organizmov — te ga niti ne zanimajo — sovraži in zavrača vsakršno moderno obravnavanje literarnih pojavov od idejnih in socioloških do motivno-snovnih in stilno-oblikovnih, da tipološke, fenomenološke in strukturalne lahko mirne duše preskočimo. Ne samo da jih podcenjuje in omalovažuje, kar smeši jih in nanje pljuva, kakor da bi bile zabloda in zlo.

Prav, vsakdo ubira rad tudi v znanosti svoja pota, če se že ne drži z vso silo raje starih, celó predpotopnih, vsakdo se vnema za svoje ideale, naj

so še tako novi in nenavadni, da se zde nekaterim nerazumljivi in zoprni. To je stvar spoznanja in odločitve, prepričanja, a ne okusa. Vprašanje je le, kako dobro jih je kdo doumel in kako se njegovo početje z njimi sklada. Tega ne smemo spregledati, ker velja kot pribito. Kar je enim odkritje in razodetje, je drugim bolj ali manj obvezna, času primerna navada. Vse bi bilo prav in v redu, če bi bil ocenjevalec *Zbranega dela* upošteval ta dejstva in se ravnal po pameti, namesto da se je dal premotiti svojim strastem in tujim prišepetavanjem. Potem se ne bi bilo zgodilo, kar se je, da je pozabil, da mora biti objektivni in pravičen ter mora ob pomanjkljivostih, če jih je kaj, v pravem razmerju do celote naštetiti tudi vse dobre, uspele plati naše edicije, ko pa jih ni moč zatajiti, razen če nisi udarjen s slepoto. Tega ni storil ne prej ne posej, ker bi se bil moral popravljati. Zato je mož raje vztrajal samo pri prvih in jih tako čezmerno pretiraval, da so se mu pod rokami sprevergle v grde spake. Prav zato je bilo njegovo pisanje od začetka do konca tendenčno zlonamerno, izrazito izzivalno napadalno, sovražno naperjeno proti uredniku in njegovi redakciji Kosovelovih besedil, mestoma celo proti pesniku samemu, zlasti njegovim konstrukcijam. Hotelo je dokazati nedokazljivo, izmišljeno, porojeno iz izkrivljene domišljije. Pri navajanju pomot se je kritik pognal v takšne nesmisle, da je vzbujal vtis vsiljive in zvijačne preračunljivosti, če ne kar škodoželjnosti, s svojo doktrinarno poučljivostjo pa je postajal bolj in bolj žaljiv. Po vsem tem ni niti čudno, če je njegova filološka diagnoza besedil nujno klicala po odgovoru in obrambi. To se je tudi zgodilo. In ko je v lanskem juniju izšla v »Sodobnosti« moja zavrnitev vsega, kar se mi je očitalo, podprta z nasprotnimi dokazi, se je razkrila kritikova potegavščina v živi luči, ker je bila pač napisana zato, da bi me umazala in žalila. Tedaj pa se je na nasprotni strani zgodilo nekaj čudnega, nerazumljivega. Ko je moj ocenjevalec videl, kako se vse okoli njega podira in seseda, kako njegovi očitki drug za drugim kopnijo in izpuhtevajo v nič, ga je zajela brezglava panika, obstal je ves otrdel, kakor da bi ga bilo udarilo božje. In namesto da bi bil šel po vsem tem vase, ko je videl nazorno pred seboj, kako ga je polomil, in si izprašal vest, si je meni nič tebi nič skušal pomagati iz zagate, v kateri se je znašel po svoji krivdi, z nenavadno naivnimi in neprepričljivimi sredstvi. V vrtočlavem zaletu se je odločil za skok prek vseh ovir in se s premetom čez glavo v zraku pognal na nasprotno stran.

Vse se je nenadoma spreverglo, iz napadalca je moj kritik postal napačenec, uboga žrtev samih nesporazumov, a moj obrambni spis pamflet na njegove skromne; dobronamerne pripombe, s katerimi mi je baje hotel samo koristiti in pomagati, čez noč je postalo belo črno in črno belo, a to le zato, da bi se mož izvil iz precepa in rešil môre, ki ga je začela tlačiti in preganjati. V tem duhu in s pridušnim glasom razlaga sedaj vso reč v svojem izdelku z dvoreznim naslovom »Kje je resnica?«, ki je izšel v lanski novembrski številki »Prostora in časa«. Nekaj neverjetnega se je zgodilo z njim. Namesto da bi bil mirne duše priznal, da se je ujel v svoje mreže, ali vsaj obmolnil, nam znova tveze vse mogoče in se na vse kriplje izgovarja. A, kar je še huje, popolnoma ga je zapustila prisebnost, recimo raje preudarnost. Vse se je v njem skrotovičilo, zameglilo in spridilo, kolikor se ni skrivoma spreverglo v premeteno sprenevedavost, nekakšno nehotno otopelost, ki je do vrha nabita s praznoto. Ničesar se ne more več spomniti ne iz davnih dni, ko je samovoljno šaril z rdečim barvastim pisalom po Kosovelovih

rokopisih in po mili volji popravljaj, kar mu ni bilo pogodu, a tudi ne iz današnjih, ko je še pred nekaj meseci trdil, da so *Integrali* konjunkturna knjiga, a moja študija o konstruktivizmu zanosna hvalnica, zapeta v čast antipoezije. Pozabil je tudi, da me je obkladal z vsemi mogočimi očitki, še celo na to, da je namenoma popačil nekatere moje izjave. Čemu bi ga moril z očitki te vrste, saj počne to tudi sedaj, ko se z zadnjimi močmi poteguje za resnico. Še vedno vztraja pri tem, da je v *Pesmi št. X* Stano Kosovel prečrtal v zadnjem verzu besedo »dopustu« in nad njo napisal iz svojega »razpoloženju«, ne pa Srečko sam, kakor sem navedel v svojem obrambnem sestavku. Toda dovolj je tega. Da se ne bi vleklo v nedogled nepotrebno govoričenje o tem, kaj se je v resnici zgodilo, objavljam v fotokopiji zadnji

je predavaje
rečeno in ideal.
vino in vito
? in vberu ucer.

— ?

in za boje Boga,
je na ~~obstoj~~ ^{izpovedi}

. VI. 1925.

lecho kosovel

ogledati opombe pa novo izdajo,
a dela, da hoče graditi človeštvo,
in in uporabno pa matič v kolone

kuje in gospodarstva obvestila in
že pa dobro znanje, besedno razpravo.

Stano Kosovel
Ljubljana - Liska,
Lansdowne, 24

del navedene pesmi s popravkom, kakor ga je v verz vnesel Srečko Kosovel s tintnim svinčnikom, zraven pa še drobcen odlomek iz Stanovega pisma, ki mi ga je poslal 27. avgusta 1963. Že bežen pogled na oba rokopisa dokončno spodbije vse nasprotnikove trditve.

Toda tu so še druge stvari, ki bi se jih bilo prav vsaj v načelu dotakniti, da spoznamo pravo podobo lažnega strokovnjaštva in vsega, kar je sprožil ocenjevalčev naskok na *Zbrano delo*. Najprej moram povedati, da je bilo gradivo, ki sem ga sebi v obrambo objavil v lanski junijski številki v »Sodobnosti«, vestno pretehtano in na vse strani pregledano, do podrobnosti večkrat preverjeno in da ni bilo prav nič tendenčno obarvano, ko pa so dejstva sama po sebi dovolj zgovorna. Kaj takega ne bi mogel zapisati o objavah v »Neznanem Kosovelu«, ker so polne spodrseljajev in napak, a komentarji k njim včasih samo približni, skromni in o marsičem sploh molčijo. V posebnem odtisu jih je avtor zadaj naštel nad petdeset, vendar jih je precej spregledal in nekaj hujših meni nič tebi nič skrnil med tiskovne pomote, kakor da bi bile manj pomembne, čeprav so v resnici izrazito vsebinske zablode. Sèm sodi na primer zamenjava rojstnega kraja pri Sterletovi — nanjo so ga opozorili domači — zatem zmotna trditev, češ da je Kosovel mislil s kanonikom-zgodovinarjem Albina Kjudra, medtem ko je v resnici meril na Matijo Silo, in da naj bi bil pesnik tiste dni snoval satirični list z naslovom »Oslovska čeljust«, medtem ko je imel v mislih posebno rubriko v Vidmarjevi »Kritiki«. Mimogrede bi kazalo opozoriti še na nekatere druge zmotne trditve, ki jih avtor sploh ne navaja med svojimi napakami, tako npr. ko piše, da je ljubljansko dramsko gledališče 5. marca 1925 »proslavilo 50-letnico igralca in režiserja Hinka Nučiča«, medtem ko je tega dne počastilo petindvajsetletnico njegovega umetniškega delovanja, da se je Emil Kralj rodil »v Trebčah pri Gorici«, medtem ko se je v resnici v Trebčah pri Trstu, in da je »umrl leta 1941 v Gorici«, medtem ko je bil še v začetku leta 1942 v Ljubljani, kakor dokazuje uslužbenki list v arhivu Slovenskega gledališkega muzeja. Med najnovejšimi spodrseljaji pa ne morem mimo očitka, da ne navajam oseb v Kosovelovi črtici *Romanje na Nanos*. V resnici pišem v opombah na str. 718 takole: »Trije pesniki, ki jih navaja avtor, so: Francè Vodnik, Bogomir Magajna in Srečko Kosovel.«

A to še zdaleč ni vse, na kar zadenemo pri branju komentarjev v »Neznanem Kosovelu«. Po nemarnem je pisec razbral v Kosovelovem pismu Albertu Široku ime Ukmar, ko pa se v resnici glasi Kumar. Zato seveda odpade vse, kar je tam v opombi v tej zvezi omenjeno. In tudi pri Maksu Samsi se je naš razlagalec zmotil, da bi se bolj ne mogel, ker ni poznal dejstev, ko je zapisal, češ da se je Kosovel z njo seznanil v Ljubljani, ko je študirala na učiteljskišči, a tega ni izprijal s podatki. Prvo Kosovelovo pismo Samsi je datirano s 6. novembrom 1924 in iz njega je jasno razvidno, da svoje korespondentke ni poznal. In še nekako leto dni kasneje — 19. avgusta 1925 — se razkrije, da sta si oba tujca, ki se poznata samo po pismih. Takrat jo Kosovel namreč prosi, naj mu pošlje svojo fotografijo, in dostavlja: »Ko bi Vas osebno poznal, Vas ne bi prosil [zanjo], toda tako si lahko mislite, da sem radoveden, kdo je tista gospodična, ki ji pišem.« Zanimiv in tehten podatek, ki razveljavlja vse kritikove domneve, podane tako suvereno, kot bi bile čista resnica. Prav to pa je značilno za lažno strokovnjaštvo, da se rado zateka, kadar ne more drugače, k domišljiji, tej muhasti in nezanesljivi svetovalki v znanstvenih rečeh. A v zvezi z Makso Samsom moram po-

vedati še nekaj drugega, ker bi bilo napačno, če bi zamolčal. Moj kritik slovesno izjavlja nekje v svojem zadnjem sestavku, češ da je objavil v »Neznanem Kosovelu« samo tista pisma, ki jih je dobil od svojih mladostnih prijateljev ali njihovih domačih. Da to ni res, dokazuje ravno pismo Pavli Hočevarjevi, ki ga imam v prepisu pri sebi že vrsto let, in seveda pisma Maksi Samsi. Prvič sem prišel do nekaterih prek Stana Kosovela v začetku leta 1954 in čakal, da jih dopolnim še z drugimi, ki jih lastnica ni mogla najti. Že takrat je bilo dogovorjeno, da bodo vsa skupaj izšla v Kosovelovem *Zbranem delu*. Dne 4. marca 1954 je pisal Stano Kosovel Samsi med drugim naslednje: »Zdaj pa še nekaj. Važno se mi zdi, da bi bila med Srečkovo korespondenco v II. knjigi Zbranega dela objavljena vsa korespondenca, ki jo je naslovil na Vas. Kakor vidim iz pisma tov. L. Žnidaršiča, imate menda še druga Srečkova pisma. Ker gre v Vašem primeru za edini primer, v katerem je videti Srečkov odnos do literarne vzgoje v pesniški zvrsti, bi Vas prosil, da daste tudi ta pisma na razpolago za objavo v II. knjigi Zbranega dela Srečka Kosovela.« In tako se je tudi zgodilo.

Zgodba s pismi je jasna in poučna kot malokatera med mnogimi in nič nam ni potrebno, da bi iskali v njej moralno jedro, ko pa smo nanj zadeli ob vsakem koraku že povsod drugod, kjer smo se ustavili, da bi dognali notranja gibala nasprotnikovega početja. Zdaj je dokončno izpričano, kje je resnica, kje beg pred njo in sprenevedljivo slepomišenje. Veseli bumerang, hudomušno krepelce, ki ima to nepodkupljivo lastnost, da se vrne k svojemu izhodišču, če zgreši cilj, nam je pomagalo, da smo stvari prišli do dna. Vse drugo, kar iz tega izvira, si lahko mislimo in živo predstavljamo.

Janko
Kos

Slovenske literarne konstante (III)

Pot do razumevanja slovenskih literarnih konstant pelje skozi periodiziranje literarnega razvoja, saj se šele prek časovne razčlenitve gradiva pokaže tudi tisto, kar ostaja v menjavi bolj ali manj trajno; kar je torej literarno razvojna konstanta. Hkrati se je v ta namen potrebno opreti na periodizacijski sistem, kakršnega je v bolj ali manj dognani podobi ustvarila tradicija literarne vede; s pripombo seveda, da še zmeraj sproti nastaja, se za najnovejša obdobja šele formira, včasih pa tudi potegne za sabo spremembo imen in meja za polpreteklo gradivo. Prvi razlog, ki govori v prid takšni periodizacijski sistematiki, je pač ta, da se ne da kar iz abstraktnega razuma izmisliti periodizacijo, ki bi bila hkrati do kraja racionalna, obenem pa ustrezna sami literaturi in še posebnim metodološkim zahtevam literarne vede; lahko jo seveda umetno konstruiramo s stališča filozofije, sociologije, zgodovine ideologij in podobnega, vendar to seveda ne bi bila periodizacija znotraj literarne vede, poleg tega bi pa ostalo negotovo, ali je kaj takega s stališča teh ved sploh mogoče,